וועטער :
אמשטיינס קלאר און ווארים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע ווארט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע געגרינדעט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

זון אויפגאנג — 4.36
זון אונטערגאנג — 8.31

Vol. 21, No. 166. Winnipeg, Fri. July 17, 1931.

Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

פרייטאג ג׳ אב, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY JUL 22 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

ניט-ציוניסטן אין דער אידישער אגענטור פארלאנגען ענדערונג אין רעזאלוציע וועגן מאקדאנאלדס בריוו

אנב-אורחא
פון מארק

דער אלוועלטלאכער אידישער קאנגרעס

עס זיינען דא אלוועלטלאכע אידישע פראבלעמען, וועלכע מען וואלט געראפט פרובירן לייזן דורך געמיינשאפטלאכע כחות, — מיט דער הילף פון אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס, וועלן מיר זאגן.

אין יעדן לאנד געפינען זיך די אידישע פראבלעמען אין פארשיידענע מדרגות פון אנטוויקלונג און שארפקייט, אבער אומעטום זיינען זיי, אין גרונט גענומען, די זעלבע.

אידישע עקאנאמיק, למשל.

אין אמעריקע ווערן אידן ארויסגעשטויסן פון זייערע באשעפטיקונגען, און דער וועג צו נייע פרנסות איז פאר זיי מער פארמאכט ווי פאר וועמען ס׳איז אנדערש, און דאס זעלבע איז אין פוילן.

אין פוילן בלויז גייט עס גאר א סך ווייטער, און דארטן ווערט עס באגלייט מיט אויסגעשפראכענעם בארבארישן אנטיסעמיטיזם.

אין דייטשלאנד קומט דער אייגענער פראצעס פאר אביסל אנדערש, און אין סאוועטן פארבאנד איז עס גאר א באזונדער קאפיטל פאר זיך.

דאס זעלבע מיט אונזערע קולטורעלע פראבלעמען.

נו, און די פראגע פון אידישע איבערוואנדערונג פון לאנד צו לאנד איז דאך אוודאי אן אלגעמיין אידישע.

און אזוי ווייטער.

* * *

נו, זאגט מען אונז איצט צו אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס אויף איבעראיאר זומער.

דער באשלוס צו פארופן אזא קאנגרעס איז אנגענומען געווארן אין באזעל, ביי א קאנפערענץ פארופן פון רבי וויזעס פריוואטן אמעריקאנער קאנגרעס, — און וואס איז נאטירלאך באשטאנען פון קויטער ציוניסטן.

און זעענדיק ווער עס זיינען די פארופער פון אזא קאנגרעס, הויב איך אן צווייפלען, אויב דאס וועט זיין דער קאנגרעס וואס איך מיין.

מיין איינדרוק איז, אז א קאנגרעס פארופן פון רבי וויז און זיינע פארבינדעטע, קאן בלויז ווערן אן אנדער "אידישע אגענטור" פאר "ארץ ישראל", רבי וויזעס אייגענע אידישע אגענטור, — פונקט ווי דער אמעריקאנער ...

דערמארדעטער איד אין ראדאם באערדיקט אין ווארשע

ראדאמער פאליציי לאזט ניט לויה פאר דערמארדעטן אין פאגראם

(ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא")

ווארשע, יולי 17 (איטא).— די מאכט אין ראדאם האט אפגעזאגט זיך פון ארויסגעבן א דערלויבעניש צו ברייגנען קיין ראדאם דעם קערפער פונם 17 יאריקן בחור, פנחס־אשר ליטוואק, וועלכער איז איצט געשטארבן אין ווארשע פון די וואונדן וואס ער האט באקומען בעת דעם אנומלטדיקן פאגראם אין ראדאם. דער אויסרייד פאר׳ן אפזאג איז, אז זי האט מורא די לויה אין ראדאם זאל ניט פירן צו קיין דעמאנסטראציעס און נייע אומרוען.

ליטוואק ווערט דערפאר באערדיקט אין ווארשע.

בערנארד דייטש אנגעשלאסן אין קאמיטעט פאר אידישן קאנגרעס

בערנארד דייטש

באזעל, יולי 17 (איטא).— בערנארד דייטש, פרעזידענט פונם אמעריקאנער אידישן קאנגרעס, איז איינגעשלאסן געווארן אינם צייטווייליקן פרעזידיום באשטימט צו פארופן אן אלוועלטלאכן אידישן קאנגרעס אויף איבעראיאר זומער.

זשאבאטינסקי נעמט "אורלויב" אויף זעקס חדשים

ערנסטע סכסוכים קומען פאר צווישן די רעוויזיאניסטן. — חיים וויצמאן פארלאזט היינט באזעל, ניט ווארטנדיק אויף סוף פון אגענטור זיצונג

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

באזעל, יולי 17 (איטא).— וולאדימיר זשאבאטינסקי האט גענומען אורלויב פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי אויף זעקס חדשים צייט, ווי א פועל־יוצא פון ערנסטע מיינונגס פארשיידענהייטן צווישן די רעוויזיאניסטן מכח זייער שטעלונג צו דער ציוניסטישער פארטיי אין דער פראגע צי די רעוויזיאניסטן זאלן פארבלייבן אין דער ציוניסטישער פארטיי, און אויב יא — אויף וועלכע תנאים.

די רעוויזיאניסטן האבן דערווייל באשלאסן פארופן אן אלוועלטלאכע רעוויזיאניסטישע קאנווענשאן אין דעצעמבער, וואו די פראגע וועט ענדגילטיק באשלאסן ווערן, און דאס וועט זיך באווייזן צי זשאבאטינסקי זאל זיך צוריקקערן צו דער פארטיי, אדער ניט.

באזעל, יולי 17 (איטא).— דר. חיים וויצמאן האט נעכטן פארלאזן באזעל ניט ווארטנדיק ביז׳ן שלוס פון די זיצונגען פון דער אידישער אגענטור.

אקציאנס קאמיטעט האלט ערשטע זיצונג

באזעל, יולי 17 (איטא).— דער נייער אקציאנס קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט דא אפגעהאלטן זיין ערשטע זיצונג נעכטן, באשליסנדיק אפצוהאלטן אלע דריי חדשים זיצונגען פון דעם פרעזידיום, כדי בעסער צו קאנטראלירן די ציוניסטישע טעטיקייטן.

דער צוזאמענשטעל פון דעם נייעם אקציאנס קאמיטעט איז: 18 אלגעמיינע ציוניסטן, 15 ארבעטער, 10 רעוויזיאניסטן, 7 מזרחים און צוויי ראדיקאלע ציוניסטן.

—(::)—

פראפעסקער צעשיידן זיך מיט לאנדסמאן

א שיינער אפשייד אוונט איז דורכגעפירט געווארן די וואך פון די פראפעסקער לכבוד מענדל באראד און קינדער, געוועזענער תושב פון וויניפעג, און איצט א גאסט פון האליוואוד, קאל. י. קראליק האט געעפנט דעם אוונט, און ג. באראדיצקי איז געווען פארזיצער. י. דאנין האט זיך געזעגנט מיטן גאסט אין נאמען פונם פראפעסקער פאראיין.

—(::)—

שוחט פון שטאט קאמ. אין עטרת ישראל

ווי דער שטאט קאמיטעט בעט אונז צו מעלדן, וועט דער שוחט פונ׳ם שטאט קאמיטעט דאווענען היינט קבלת־שבת און מארגן אינדערפרי אין עטרת־ישראל שול.

פארם ארבעטער ווארפט צוריק פארשלאג צו ווערן באלעבאס

סטראטפארד, אנט., יולי 17. — דרייסיק דאלאר א חודש האט פארלאנגט א פארם ארבעטער ביי א פארמער וואס איז געקומען אין היגן "עמפלאימענט אפיס" צו דינגען א מענשן.

"ווייסטו וואס איך וועל דיר זאגן ?" — מאכט דער פארמער, — "איך וועל דיר אפגעבן מיין פארם מיט דער גאנצער באלעבאטישקייט, דו פיר זי אן און צאל חובות, און איך וועל פאר דיר ארבעטן פאר 30 דאלאר א חודש."

דער מסחר איז ניט געשלאסן געווארן. דער פארם ארבעטער האט דעם אנבאט ניט געוואלט אננעמען.

ווילן דעפארטירן פערציק ארבעטסלאזע

וועלאנד, אנט., יולי 17. — די שטאטיקע רעגירונג און באאמטע פון דעם אימיגראציע דעפארטמענט האבן זיך באראטן וועגן דער מעגלאכקייט צו דעפארטירן פון צוואנציק ביז פערציק ארבעטסלאזע, וועלכע מען קאן דעפארטירן לויט די אימיגראציע געזעצן.

עס ווערט פארשטאנען, אז ליסטן זיינען צונעשטעלט געווארן צו דעם אימיגראציע דעפארטמענט וועלכער האט זיך אנגעפרעגט אין אטאווא וועגן אייניקע פון די פאלן.

ווילן צוגעבן אויסדרוק "מיטארבעטערשאפט מיט בריטישער רעגירונג" צו קאנגרעס רעזאלוציע. — ציוניסטן האבן איבערוועגנדיקע מערהייט ביי דער אגענטור זיצונג. — ווילן אריינציען נייע עלעמענטן אין אגענטור

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

באזעל, יולי 17 (איטא).— א שארפע מיינונגס פארשיידענהייט וועגן דער פארמולירונג פון דער רעזאלוציע פונם ציוניסטישן קאנגרעס איבער מאקדאנאלדס בריוו, האט זיך נעכטן אנטוויקלט ביי דער זיצונג פון דער אידישער אגענטור.

די ניט־ציוניסטן האבן אויסגעזעצט קעגן דעם קאנגרעס פארמולירונג, און זיי האבן געפאדערט דער טעקסט זאל געענדערט ווערן, לויטנדיק, אז "דער בריוו איז א באזיס פאר ווייטערדיקע פארהאנדלונגען און מיטארבעטערשאפט, אינם גייסט פון מאנדאט, צווישן דער אידישער אגענטור און דער בריטישער רעגירונג". אין דער רעזאלוציע אנגענומען פונם קאנגרעס ווערט מיטארבעטערשאפט איגנאנירט ניט דערמאנט.

אויף דער נאכמיטאגדיקער זיצונג, וועלכע איז פארגעקומען הינטער פארמאכטע טירן, האבן די ניט־ציוניסטישע מיטגלידער פארהאנדלט די פראגע פון ארגאניזירן די ניט־ציוניסטישע האלב פון דער אגענטור, וועלכע זיינען זייער שוואך אין צאל לגבי די ציוניסטישע ביי דער דאזיקער זיצונג, האבנדיק דא א באזוך פון בלויז 46, בעת דער ציוניסטישער צד איז פארטראטן אין דער פולער צאל פון 110.

ווי צו פארגרעסערן די אידישע אגענטור, צוציענדיק צו איר אלע עלעמענטן פונ׳ם וועלט אידנטום, איז געווען די פראגע וואס איז פארהאנדלט געווארן די גאנצע פרימארגנדיקע זיצונג. קורצע רעדעס וועגן אויסברייטערן די אגענטור זיינען געהאלטן געווארן פון רבי יונג, רבי שולמאן, יוסף שפריצבאק און רבי בערלין. אויפ׳ן פארשלאג פון רבי יונג איז א קאמיטעט באשטימט געווארן אויסצוארבעטן א פלאן און צו באריכטן פארן שלוס פון דער סעסיע היינט.

נאכ׳ן שלוס פון דער אלגעמיינער דעבאטע האבן דר. סיירוס אדלער און נחום סאקאלאוו אפעלירט צו ציוניסטן און ניט־ציוניסטן צו קאנצענטרירן אלע זייערע כחות צו דערגרייכן יעדע גרופע אינם אידנטום זי זאל צושטיין צו דער אידישער אגענטור.

די פרימארגנדיקע זיצונג האט זיך פארענדיגט מיט א רעדע פון י. באראדער, וועלכער האט אנגעצייכנט א פראגראם פאר דער אויסברייטערונג פון פאלעסטינעס אויפנאם פעאיקייט. ער האט געצייגט ציפערן, ווי די אינדוסטריעלע און אגריקולטורעלע ארבעט אין פאלעסטינע קאן אויסגעברייטערט ווערן.

פרעמיער בענעט ציט צוריק אנאנסירטע הכנסה שטייער ענדערונגען

זאגט אז מען האט אים באשולדיקט אין מאכן די ענדערונגען כדי צו באפרייען זיך אליין פון 25 טויזנט דאלאר א יאר אין שטייערן און כדי ארויסצוהעלפן זיינע רייכע פריינט

אטאווא, יולי 17.— צו אלעמענס איבערראשונג האט פרעמיער בענעט אין הויז לעצטן אוונט צוריקגעצויגן די ענדערונגען אינ׳ם הכנסה שטייער וואס ער האט אנאנסירט אין זיין בודזשעט רעדע. די ענדערונגען וואס האבן געזאלט אריין אין קראפט איבעראיאר, ווערן אזוי אפגעשאפן, און דער הכנסה שטייער וועט פארבלייבן דער זעלבער וואס די לעצטע רעגירונג האט איינגעפירט, מיט׳ן אויסנאם פון קארפאראציע שטייער, וואו אן ענדערונג ווערט זיך יא געמאכט.

פרעמיער בענעט, בעטנדיק די דערלויבעניש צוריקצוציען די ענדערונגען, האט גערעדט זייער אין אן ערנסטן טאן, וואס האט געצייגט אויף טיפע געפילן פון פארדרוס. ער האט דערקלערט, אז דעפוטאט רינפרע, פון מאנטרעאל, האט אין א רעדע געזאגט, אז ער, דער פרעמיער, האט ספעציעל געענדערט דעם הכנסה שטייער כדי צו באפרייען זיך אליין פון 25 טויזנט דאלאר א יאר אין שטייערן און כדי צו טאן א טובה זיינע רייכע פריינט. דער דאזיקער בלבול ווערט איצט צירקולירט איבער גאנץ קוועבעק, און, כדי אראפצונעמען פון זיך וועלכן ס׳איז חשד, ציט ער צוריק די ענדערונגען.

מר. בענעט האט דערקלערט, אז ער האט תמיד גערן געצאלט זיין הכנסה שטייער, און ער האט ניט באנוצט זיך קיינמאל מיט קיין שום געווינלאכע מאכינאציעס צו פארקלענערן זיין שטייער. אין דריי פאלן האט ער געקראגן געוויסע סומען צוריקגעצאלט, ווייל ער האט געשיקט צופיל. וואס איז שייך די ענדערונגען אינם הכנסה שטייער, האט ער אפילו ניט א טראכט געטאן וועגן זיך. דעם שטייער פלאן האט צוזאמענגעשטעלט ניט ער, נאר א היגער באאמטער פון דעם פינאנץ מיניסטעריום, א מאן מיט לאנג־יאריקער דערפארונג, וואס איז נאך געווען אנגעשטעלט פון זיין פארגייענגער. ער, דער פרעמיער, האט אים בלויז געבעטן אויסארבעטן דעם פלאן אויפן סמך פון דערפארונגען פון אנדערע לענדער און נעמענדיק אין אנבאטראכט די נויטיקייט צו דערמוטיקן קאפיטאל אינוועסטמענטס, און דער פלאן איז צו אים צוגעשטעלט געווארן ערב דער בודזשעט רעדע, אזוי אז ער האט אפילו ניט צייט געהאט אים שטודירן.

מיטגלידער פון דער אפאזיציע, אויסדריקנדיק זייער צופרידנהייט מיט מר. בענעטס צוריקציאונג פון די פלענער וואס האבן פארלייכטערט די שטייערן פון גאר די רייכע, האבן אבער אויסגעדריקט זייער מיינונג, אז דער פרעמיער דארף ניט צוריקציען קיין פלענער, וועלכע ער דיינקט צו זיין נוצלאך פאר׳ן לאנד, בלויז צוליב פערזענלאכע מאטיוון.

1,151 בריטישע אונטערטאנען דעפארטירט פון קאנאדע אין זעקס מאנאטן

אין פארלויף פון די ערשטע זעקס מאנאטן פון היינטיקן יאר זיינען פון קאנאדע דעפארטירט געווארן 1,151 בריטישע אונטערטאנען וועלכע זיינען געפאלן צו לאסט דא אין לאנד.

פון אויסטראליע זיינען פאר דעם פעריאד דעפארטירט געווארן 51 אזעלכע אימיגראנטן, פון דרום אפריקע, 12 און קיין איינער נים פון ניי־זילאנד.

א״י רעגירונג פלאנט פארלייכטערונג פון אימיגראציע געזעץ

ירושלים, יולי 17 (איטא).— די פאלעסטינער רעגירונג גרייט איצט צו אן אמענדמענט צום אימיגראציע געזעץ, וואס זאל דערלויבן די איינוואנדערונג אונטער דער קאפיטאליסטישער קאטעגאריע פון אימיגראנטן וואס באוויזן אויף ווייניקער פון טויזנט פונט, — ווי דער "איטא" ווערט באקאנט.

שווערע לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג אין לאנד, אין פארבינדונג מיט דער פינאנציעלער קאטאסטראפע וואס דאס לאנד מאכט דורך.

—(::)—

סעקרעטאר פון היגן אידישן שאך קלוב וועט קעמפן פאר קאנאדער טשעמפיאנשיפ

א. העלמאן, סעקרעטאר פון היגן אידישן שאך קלוב, איז אפגעפארן קיין האמילטאן, אנט., צו באטייליקן זיך אינ׳ם טורניר וואס דארטן קומט פאר פאר דער קאנאדער שאך טשעמפיאנשיפ.

דער טורניר פאנגט זיך אן מארגן, יולי 18טן, און וועט אנהאלטן א וואך צייט.

מר. העלמאן וועט מעגלאך באזוכן זיך אין טאראנטא.

—(::)—

ברעכט זיך האלז און נאקן שפרינגענדיק אין וואסער

פיטער פאטריק, 19 יאר אלט, פון 430 אבערדין עוועניו, ליגט אין א קריטישן צושטאנד אין דזשענעראל האספיטאל. ער איז פאראליזירט און עס איז מעגלאך, אז זיין רוקן ביין איז צעבראכן.

דער יונגער פאטריק האט נעכטן, וויזיט אוים, געוואלט ווייזן די בריה׳שאפט צו שפרינגען פון בריק אין וואסער (ראיוון). איז ער אריינגעשפרונגען פון לואיז בריק אינ׳ם רעד ריווער, דער שפרונג איז אבער ניט געווען קיין געלונגענער און ער האט באצאלט א טייערן פרייז דערפאר.

צוויי חברים זיינע האבן אים ארויסגעשלעפט פון טייך און ער איז אפגעפירט געווארן אינ׳ם פאליציי אמבולאנס אין האספיטאל.

ישוב באאומרואיקט צוליב פארשווינדונג פון אידישן יונגנמאן און מיידל

ירושלים, יולי 17 (איטא).— דער אידישער ישוב אין ארץ־ישראל איז שטארק באאומרואיקט פון דער פארשווינדונג פון א אידישער מיידל און א אידישן יונגנמאן, סאליא זוהר, פון בן שמן, און יוחנן שטאל, פון בית ברענער, וועלכע זיינען ארוים אויף א שפאציר אין תל־אביב מיט 18 טעג צוריק און מען האט זיי קיינער ניט געזעען.

די אידישע פרעסע גלויבט אז זיי זיינען דערמארדעט געווארן, און זי פאדערט די פאליציי זאל אננעמען ענערגישע מיטלען צו לייזן די מיסטעריע.

—(::)—

אידישע לאגע אין דייטשלאנד איז באזונדערס קריטיש

בערלין, יולי 17 (איטא).— די דייטש־אידישע פרעסע גיט איצט אפ א סך פלאץ באשרייבנדיק די באזונדערס ...

מצבה אויף א. מעדאוו׳ס קבר

מען בעט אונז צו מעלדן, אז היינטיקן זונטאג, דעם 19טן יולי, 11 אזייגער אינדערפרי, וועט מען שטעלן א מצבה אויפן קבר פון אהרן מעדאוו, אויפן שערי צדק בית־עלמין.

די מעדאוו פאמיליע בעט אלע קרובים און פריינט צו קומען אויפן בית־עלמין אין דער באשטימטער צייט.

צייטווייליקע באאמטע פאר וואלינער לאנדסמאנשאפט דערוויילט

א צווייטע פארזאמלונג פון דער נייגעגרינדעטער זשיטאמירער און וואלינער לאנדסמאנשאפט איז פארגעקומען לעצטן דינסטאג אוונט, ביי מר. מ. דזשייקאב אין הויז, און איז געווען גוט באזוכט. א צייטווייליקער קאמיטעט פון זיבן פערזאן איז דערוויילט געווארן, אויף אויסצוארבעטן א קאנסטיטוציע.

א צייטווייליקער סעקרעטאר, אין דער פערזאן פון ל. גאזמאן, 952 מיין סט., איז דערוויילט געווארן, און אלע פאראינטערעסירטע אין דער ארגאניזאציע זיינען געבעטן צו ווענדן זיך צו אים.

די דריטע פארזאמלונג וועט פארקומען דעם קומענדיקן דינסטאג אין א פלאץ וואס וועט שפעטער אנאנסירט ווערן.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

פרייטאג, יולי 17

ארג. פארזאמ. ביי הנוער העובד אין לאקאל, 8.30 אוו. וויכטיקע פראגן.

אלגעמ. פארזאמ. יוגנט לינקע פוע״צ 9 נ. מ. אין פרץ אינסט.

זונטאג, יולי 19

הנוער העובד ארויספאר אין קעמפבעל פארק ביי באסעזשור, 8 פרי, פון לאקאל. פראגראם, פריזן.

טיי פון לינקע פארטיי און יונג. פוע״צ אין מעקדאנאל פעלד, 9 פרי, פון פרץ אינסט. לעבעדיקע צייטונג פריזן.

מיטינג פון פרויען בקור־חולים 3 נ. מ.. אין ליבאוויטשער שול.

מאנטאג, יולי 20

מיטינג פון פרויען קולט. פארב. פון ת״ת. 8.30 אוונט. אין ת״ת.

טיי פון מעזיריטשער לײדיס אייד ביי מרס. סטיין, 191 ענדריוס סט., 3 ביז 12 נ. מ.

דינסטאג, יולי 21

קולטורעלע פארזאמ. ביי איד. ארב. קולט. קלוב, פונקט 8.30 אוונט, אין פרץ־אינסט.

מיטוואך, יולי 22

אלגעמ. פארזאמ. פון בנות שלום, 8.30 נ. מ.. אין נייער ת״ת.

פרייטאג, יולי 24

דזשאן קווין, מ. ל. א. : "וועלט קריזיס און ארבעטסלאזיקייט", אויפז. בר. 2 פוע״צ, 8.30 אוו., אין 240 מאניטאבא עוועניו.

זונטאג, יולי 26

פייערונג פון 10טן יובליי פון יונגע הבונים אין פאראייז גארדענס. אפפאר 9 פרי פון ציון זאל. פראגראם, טאנץ אין אוונט (אין פאל פון רעגן באנקעט און טאנץ אין ציון זאל, פונקט 8 נ. מ.).

ארויספאר פון איד. קולט. קלוב קיין וויניפעג ביטש, 7 פרי, פון פרץ אינסט.

—(::)—

בריוו קאסטן

יוסף בערגער, עסטעוואן, סאסק. — 16טן פעברואר, 1865, איז אויסגעפאלן כ״ג שבט, תרכ״ה.

א. כץ פרינס אלבערט. — 16טן פעברואר, 1919 איז אויסגעפאלן ט״ו אדר א׳.

תלמוד-תורה אויסלייז פאנד דערגרייכט דעם ציל, - שאפט די צוועלף טויזנט דאלאר

מיטגלידער נעמען אן ענערגישע מיטלען צו דערגרייכן די סומע, ווען מ. שטיינקאפ סטראשעט דערקלערן קאמפיין פאר א דורכפאל און צוריקקערן דאס געלט

אויף א ספעציעלער זיצונג פון דעם תלמוד־תורה דערלייזונג קאמפיין קאמיטעט, דינסטאג אוונט, איז אנאנסירט געווארן אז א דאנק דער אפפערוויליקייט פון א צאל מיטגלידער פון דעם קאמיטעט איז שוין פארזיכערט געווארן די סומע פון צוועלף טויזנט דאלאר וואס איז געווען באשטימט ווי דער מינימום וואס איז נויטיק צו דערלייזן די תלמוד תורה און פארזיכערן איר ווייטערדיקע עקזיסטענץ.

ווען דער מיטינג האט זיך דערעפנט דינסטאג אוונט איז באריכטעט געווארן אז טראץ אלע אנשטריינגונגען איז געזאמלט געווארן ניט מער ווי צען טויזנט דאלאר. אזוי ווי דער באשלוס איז געווען אז אין פאל די גאנצע 12 טויזנט דאלאר וועט ניט געזאמלט ווערן ביז דעם 15טן יולי זאל מען דאס געלט צוריקגעבן צו די ביישטייערער, און אזוי ווי עס האבן געפעלט 19 הונדערט דאלאר, האט מר. מאקס שטיינקאפ, דער פארזיצער פון דעם ספעציעלן קאמיטעט דרינגענד געפאדערט אז מען זאל האלטן ווארט און דורכפירן דעם באשלוס, — דאס הייסט צוריקגעבן יעדן איינצעלנעם ביישטייערער זיין געלט, — אויפלייזן דעם קאמיטעט — און מען זאל דערקלערן די ת״ת באנקראט און פארמאכן די טירן.

א שטורמדיקע דעבאטע איז פארגעקומען. "מען טאר אזא זאך ניט דערלאזן" — האבן פילע פון די אנוועזנדע אויסגעשריען. "מען מוז געפינען א וועג ווי צו ראטעווען די תלמוד תורה — איבערהויפט איצט, ווען דער ציל איז שוין כמעט דערגרייכט געווארן.

מר. שטיינקאפ האט זיך אבער געהאלטן שטריינג ביי דעם באשלוס: אזוי ווי דאס געלט איז געזאמלט געווארן אויסדריקלאך מיט דעם באדינג אז אויב די 12 טויזנט דאלאר וועלן ניט געשאפן ווערן ביז א באשטימטער צייט, וועט מען דאס געלט צוריקגעבן — און אזוי ווי דאס גאנצע געלט איז ניט געזאמלט געווארן — מוז מען צוריקגעבן דאס געלט . . .

דאס האט געטריבן די מערסטע פון די אנוועזנדע צו אננעמען א ראדיקאלן מיטל: כאטש יעדער פון זיי האט שוין ביישטייערט זיין חלק צו דעם דערלייזונג פאנד, האט זיך יעדער פון די פאלגנדע מיטגלידער פארפליכטעט עטוועלכע צו זאמלען די באטרעפנדע סומע ביז דעם 1טן אויגוסט, אדער אליין ביישטייערן. דאס מיינט אז פאקטיש זיינען די 12 טויזנט דאלאר פארזיכערט, ווייל יעדער מיטגליד איז פערזענלאך פאראנטוואורטלאך פאר זיין סומע געלט — און אויף אזא אופן האט מר. שטיינקאפ דערקלערט אז די 12 טויזנט דאלאר זיינען געשאפן געווארן און די ת״ת וועט דערלייזט ווערן.

פאלגנדע פערזאנען האבן אויף זיך גענומען די פאראנטוואורטלאכקייט פון די 19 הונדערט דאלאר.

מ. טעסלער, $100.00; פ. מ. סורעס, $250.00; נ. דזש. ווײדמאן, $200.00; קולטור פאראיין פון ת״ת, $200.00; מוטער פאראיין פון ת״ת, 100.00; א. וו. מייערס, 100.00; דזש. מיילס, 100.00; מ. הייד, 100.00; דזש. וואלינסקי, $100.00; ס שאר, 100.00; ה. שעכטער, $50.00; ד. רוזען, 50.00; וו. ב טשאדירקער, $50.00; י. ד. רוזען, $50.00; דר. א. שובין $50.00; ד פריד, $50.00; מרס. ד. פריד, 50.00; דזש. גירשפעלד, $50; ל. דייווים, $25.00; א. בעלאף, 25.00; מ. דארפמאן, $25.00; און מ. קאצעלקאוויטש 10.00.

פינף אינגלאך גנב׳ענען זיך ארויס פון היגער טורמע

פינף אינגלאך אין עלטער פון 13 ביז 17 יאר וועלכע זיינען געווען פארשפארט אין דער אלטער פראווינציעלער טורמע וואו זיי זיינען געהאלטן געווארן גע׳משפט צו ווערן אין דזשוואוועניל קארט, זיינען נעכטן אנטלאפן.

די באאמטע פון דער טורמע זאגן, אז דאס האבן פריינט פון די אינגלאך דערמעגלאכט זייער אנטלויפן. די פריינט האבן פריער צעבראכן איינע פון די טירן פון דער טורמע און נאכדעם האבן זיי דורכגעזעצט די גראטעס וואו די אינגלאך זיינען געווען פארשפארט.

בלויז איין וועכטער געפינט זיך אין דער אלטער טורמע ביינאכט, און ווי עס זעט אוים זיינען די גראטעס דורכגעזעגט געווארן ווען דער וועכטער איז בשעת מעשה ניט, געווען אין יענער אפטיילונג.

די שטאטיקע און פראווינציעלע פאליציי זוכן ארום די אנטלאפענע חברה.

—(::)—

א אינטערעסאנטע דערפינדונג

נאך אכט יאר ארבעט האט א מוזיקער דערפונדן א פיאנא. מיט אזא סארט מעכאניזם וואס טראנספארמירט קלאנג בוואליעס אין קאליר טענער.

מיט דעם דאזיקן נייעם אינסטרומענט וועט מען קאנען שפילן די קאמפאזיציעס אין קאלירן.

היגער אידישער אימיגראנטן הילף פאראיין נעמט איצט אן פעקלאך שפייז קיין סאוועט רוסלאנד

ווי מ. א. גרעי, סעקרעטאר פון היגן אימיגראנטן־הילף פאראיין, מעלדעט אונז, האט זיך דער היגער פאראיין שוין אויך געשטעלט אין פארבינדונג מיט דער "האיאס" אין ניו־יארק, פאר דער איבערשיקונג פון שפייז פעקלאך פון היגע אידישע איינוואוינער צו זייערע קרובים אין סאוועטן פארבאנד.

ווי ס׳איז שוין געווען אנאנסירט אין "דאס אידישע ווארט", מיינט דער פלאן ניט אז דער שיקער זאל דא איינקויפן די שפייז פראדוקטן און איבערגעבן דעם פעקל. די "האיאס" האט בלויז א ליסט פון פארשיידענע שפייז פעקלאך קאמבינאציעס, נומערירט 1, 2, 3 און א. וו. דער וואס וויל שיקן אזא פעקל, קלייבט אוים איינע פון די קאמבינאציעס, גיט איבער דעם באצייכנטן פרייז פון די פראדוקטן און פאסט הוצאות צום אימיגראנטן הילף פאראיין און יענער באזארגט שוין דאס פעקל.

אויסער דעם פרייז פון די פראדוקטן און די איבערשיקונג הוצאות, מוז אבער דער שיקער אויך פארזארגן די קאסטן פון אינספעקציע און גרעניץ־אפצאל אין סאוועט־רוסלאנד, און דאס איז די גרעסטע הוצאה, אזוי אז א פעקל שפייז אויף אנדערהאלבן אדער צוויי דאלאר דארף קאסטן, צוגעשטעלט צום אדרעסאט אין סאוועטן רוסלאנד, צווישן צען און פופצן דאלאר.

דאס וועט, נאטירלאך, ביי א סך אפשלאגן דעם חשק פון שיקן אזעלכע פעקלאך. די אבער וואס ווילן אויף אזא אופן זיין באהילפיק זייערע קרובים אין סאוועט רוסלאנד, קאנען עס טאן דורך מר. מ. א. גרעי, סעקרעטאר פונם אימיגראנטן הילף פאראיין.